

EU:n oikeutta koskeva lakimieskoulutus Saksassa

Vastaava organisaatio: Saksan liittotasavallan asianajajakunta (Bundesrechtsanwaltskammer)

ja Saksan asianajajayhdistys (Deutscher Anwaltverein)

Kuvaus Saksan KANSALLISESTA LAKIMIESKOULUTUSJÄRJESTELMÄSTÄ	
1. Ammattiin pääsy	
Korkea-asteen koulutus / yliopistotason koulutus	KYLLÄ
Oikeustieteen korkeakoulututkinto pakollinen	EI OLE Asianajajan ammattiin ei vaadita korkeakoulututkintoa, mutta oikeustieteen opiskelijoiden on suoritettava valtion järjestämä oikeustieteen koe (lisätietoa jäljempänä) neljä vuotta kestävien yliopisto-opintojen jälkeen. Yksi kokeen osista liittyy osallistujan valitsemaan oikeudenalaan, ja sen järjestämisestä vastaa yliopisto. Tämän osan painoarvo on 30 prosenttia, mutta käytännössä pakollisia lakiosioita koskevasta valtion kokeesta saadut arvosanat merkitsevät enemmän.
Pätevytyminen	<ul style="list-style-type: none">• Ensimmäinen valtion koe (Erstes Staatsexamen), jonka järjestää oikeushallinnosta vastaava valtion elin Justizprüfungsamt. Koe suoritetaan yliopisto-opintojen jälkeen ja se käsittää yliopisto-opinnot (katso edellinen kohta).• Kaikille oikeusalan ammattiteille yhteinen kaksivuotinen työharjoittelu, jonka järjestää valtio (muutoksenhakutuomioistuimet). Kausittain oikeusalan ammattiteihin on paljon tulijoita, eikä harjoittelupaikkoja riitä kaikille. Tällöin hakijat joutuvat odottamaan harjoittelun alkamista jopa vuoden ensimmäisen valtion kokeen jälkeen.• toinen valtion koe (Zweites Staatsexamen), jonka järjestää Justizprüfungsamt• Rekisteröityminen asianajajayhdistyksen jäseneksi• "Morgenbesser"-hakijat hyväksytään, jos heillä on vastaava pätevyys. <p>Saksassa ei ole samankaltaista oikeustieteen tutkintoa kuin muissa maissa, mutta henkilön on kuitenkin opiskeltava yliopistossa ja suoritettava akateeminen loppututkinto joltakin erityisalalta. Erityisalaa koskevan kokeen painoarvo on kuitenkin vain 30 prosenttia. Pätevytymistä varten on suoritettava sekä ensimmäinen että toinen valtion koe. Yliopisto-opintojen ja ensimmäisen valtion kokeen suorittaminen kestää tavallisesti yhdeksän lukukautta (4,5 vuotta). Vaikein osuus on ensimmäisen valtion kokeen kirjallinen osio; siinä reputtaa jopa 30 prosenttia osallistujista. Kokeen tehtävät koostuvat lähes yksinomaan hankalien (pääasiassa aineellista oikeutta koskevien) oikeustapausten ratkaisemisesta. Tapaukset esitellään lyhyinä tarinoina.</p> <p>Läpäistyään ensimmäisen valtion kokeen henkilön on suoritettava kaksivuotinen oikeusalan työharjoittelu ("Referendariat"), joka on yhteinen kaikille oikeusalan ammattiteille. Harjoittelun järjestämisestä ja pääasiallisesta rahoituksesta vastaavat osavaltiot.</p> <p>Oikeusalan harjoittelun jälkeen on suoritettava toinen valtion koe. Toisessa valtion kokeessa hylättyjen osuus on pienempi kuin ensimmäisessä valtion kokeessa. Kirjallisessa kokeessa tehtävänä on</p>

		laatia tuomioita, syytekirjelmää, oikeuskäsittelyyn osallistuvien asianajajien kirjeitä tai sopimusluonnoksia hankaliin oikeustapauksiin, joista esitetään lyhyt selostus. Toisen valtion kokeen läpäistyään harjoittelijalla on pätevyys toimia asianajajana.
Vaihtoehtoiset polut ammattiin		EI OLE
2. Koulutus työharjoittelun aikana		
Järjestetäänkö työharjoittelua?	KYLLÄ	Kullakin 16 osavaltiolla on oma oikeusperustansa. Eroja on lähinnä eri osioiden kestossa eri ammattialoilla.
Pakollinen	KYLLÄ	Kesto: kaksi vuotta ("Referendariat")
Harjoittelua järjestävät organisaatiot		<ul style="list-style-type: none"> • Asianajajayhdistys järjestää asianajajille tarkoitetun harjoittelun yhdessä muutoksenhakutuomioistuimen kanssa. • Viranomaiset (muutoksenhakutuomioistuimet) järjestävät ensimmäisen valtion kokeen jälkeen suoritettavan kaksi-vuotisen työharjoittelun.
Harjoittelun toteutustapa		<ul style="list-style-type: none"> • Oikeusalan harjoittelu, jossa on tietty opetussuunnitelma kaikille asianajajaharjoittelijoille • Muuta kuin oikeustieteellistä ammatillista osaamista kehittävä koulutus • Oikeustieteellistä ammatillista osaamista kehittävä koulutus • Runsaasti teoriakursseja
Pääsykoe / tarkistus ennen harjoittelua	KYLLÄ	Hakijoiden on suoritettava ensimmäinen valtion koe ennen työharjoittelua.
Opetussuunnitelma harjoittelun aikana	KYLLÄ	Jokaisella osavaltiolla on oma opetussuunnitelma asianajajien työharjoittelua varten.
Eurooppaoikeuden ja vieraiden kielten opetusta koskevat erityisvaatimukset	KYLLÄ	<p>Oikeusperusta:</p> <p>Saksan tuomioistuinlain (Deutsches Richteretz) 5 a §:n 2 momentin kolmannessa virkkeessä todetaan, että opintoihin on sisällytettävä pakollisina yksityisoikeuden, rikosoikeuden, julkisoikeuden ja prosessioikeuden keskeiset alat sekä niiden yhteys EU:n lainsäädäntöön.</p> <p>Työharjoittelun sisältö riippuu siitä, missä osavaltiossa harjoittelu suoritetaan.</p> <p>Ensimmäinen valtion koe: Kokeen sisällöstä vastaavat osavaltiot, mutta perustiedot EU:n oikeudesta sisältyvät kokeeseen kaikissa osavaltioissa.</p> <p>Toinen valtion koe: Koe sisältää kaikissa osavaltioissa perusasiat EU:n oikeudesta (EU:n oikeus suhteessa kan-</p>

		salliseen yksityisoikeuteen, rikosoikeuteen ja hallinto-oikeuteen). Työharjoittelun kolmen viimeisen kuukauden aikana harjoittelija voi yleensä valita EU:n oikeuden erikoistumisalaksi.
Jakautuuko harjoittelu useampaan jaksoon?	KYLLÄ	Kaksivuotinen harjoittelu koostuu viidestä vähintään kolmen kuukauden mittaisesta jaksosta: harjoittelu yksityisoikeuden tuomarin valvonnassa, harjoittelu syyttäjän (tai rikosoikeuden tuomarin) valvonnassa, harjoittelu hallinnossa, vähintään yhdeksän kuukauden harjoittelu asianajajan valvonnassa sekä kandidaatin omaan valintaan perustuva harjoittelu. Työharjoitteluun liittyy myös täydentäviä teoriakursseja, joilla keskitytään pääasiassa prosessi- tai työoikeuteen ja jotka kestävät vähintään puoli päivää joka viikko.
Harjoittelun jälkeinen arviointi / koe	KYLLÄ	Harjoittelijan on suoritettava työharjoittelun loppuvaiheessa (18–21 kuukautta harjoittelun alkamisesta) kirjallinen koe ja harjoittelun päätyttyä suullinen koe. Kummankin kokeen järjestää Justizprüfungsamt. Justizprüfungsamt on valtion viranomainen, joka vastaa kaikista kokeista, jotka oikeustieteen opiskelijoiden tai asianajajaharjoittelijoiden (Referendar) on suoritettava.

3. Täydennys-/erikoistumiskoulutusjärjestelmä

Erottelu täydennyskoulutuksen ja erikoistumiskoulutuksen välillä	KYLLÄ	
Täydennys- ja erikoistumiskoulutusta koskevat velvoitteet	KYLLÄ	Liittovaltion laissa säädetyt pakolliset koulutusvelvoitteet: Laki liittovaltionasianajajista , 43 a §:n 4 momentti (saksaksi: Bundesrechtsanwaltsordnung, BRAO) sekä erikoistumista koskevan lain 15 § (Fachanwaltsordnung, FAO)
Vieraiden kielten opiskelua koskevat velvoitteet		Erityisiä velvoitteita ei ole, mutta vieraiden kielten kurssit sisältyvät yliopisto-opintoihin.
Eurooppaoikeuden opetuksen sisältöä koskevat vaatimukset täydennys- ja erikoistumiskoulutuksessa	KYLLÄ	EU:n oikeuden tuntemus on edellytyksenä, että voi toimia erityisasianajajana ("Fachanwalt") (katso Fachanwaltsordnungin, FAO:n, 2 §:n 3 momentti). Erityisasianajajan on opiskeltava eurooppaoikeutta (vähintään 10 tuntia vuodessa). EU:n oikeutta sivutaan myös monilla muilla kursseilla, joilla käsitellään esimerkiksi perheoikeutta, perintöoikeutta, vero-oikeutta, omaisuuden jakoa, ulosmittausta, sopimusten laatimista ja niin edelleen. Oikeusperusta: <ul style="list-style-type: none"> • Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO) • Fachanwaltsordnung (FAO) • Täydennyskoulutus: BRAO:n 43 a §:n 6 momentti • EU:n oikeutta koskeva koulutus: FAO:n 14 §:stä eteenpäin (esimerkiksi FAO:n 14 m §) Bundesrechtsanwaltsordnungissa (BRAO) säädetään kaikista asianajajia koskevista yleisistä asioista. Fachanwaltsordnungissa (FAO) puolestaan annetaan asianajajien erikoistumista koskevat säännöt sekä säädetään opinnoista ja tutkinnoista, jotka lakimiehen on suoritettava voidakseen

		toimia erityisasianajajana.
4. Akkreditointijärjestelmät ja koulutuksen järjestäjät		
Mahdollisuus akkreditointiin / akkreditointivaatimus	Saksassa ei ole virallista akkreditointijärjestelmää. Tästä syystä koulutuksen ja kurssien järjestäjiä on paljon. Tarjottavat kurssit hyväksytään, jos ne vastaavat Fachanwaltsordnung-laissa säädettyjä kriteereitä (kurssin sisällön ja keston osalta).	
Täydennyskoulutusta tarjoavien koulutuksen järjestäjien lukumäärä	Saksan asianajajayhdistyksellä ei ole käytössään tarkkoja lukuja koulutuksen järjestäjien määrästä Saksassa. On mahdollista, että koulutuksen järjestäjiä on yli 50.	
Akkreditoitua täydennyskoulutusta tarjoavat koulutuksen järjestäjät	<ul style="list-style-type: none"> • Asianajajayhdistys • Asianajajayhdistyksen hallinnoima tai perustama organisaatio • Yksityiset kaupalliset koulutuksen järjestäjät • Yksityiset tai julkiset voittoa tavoittelemattomat koulutuksen järjestäjät (Katso kohta "Mahdollisuus akkreditointiin"; koulutuksen järjestäjät eivät tarvitse akkreditointia.)	
Erikoistumiseen valmistavaa koulutusta tarjoavien koulutuksen järjestäjien lukumäärä	Koulutuksen järjestäjien määrää ei voida ilmoittaa , koska Saksassa koulutusta tarjoavien tahojen määrästä ei ole tietoa.	
Akkreditoitua erikoistumiseen valmistavaa koulutusta tarjoavat koulutuksen järjestäjät	Saksassa ei ole virallista akkreditointijärjestelmää. Koulutusta tarjoavat seuraavat tahot: <ul style="list-style-type: none"> • Asianajajakunta ja asianajajayhdistykset • Deutsches Anwaltsinstitut (DAI), joka toimii Saksan liittovaltion asianajajakunnan (Bundesrechtsanwaltskammer, BRAK) yhteydessä • Deutsche AnwaltAkademie (DAA), joka toimii Saksan asianajajayhdistyksen (Deutscher Anwaltverein, DAV) yhteydessä • Yksityiset koulutuksen järjestäjät • Fachhochschulen ja oikeusalan oppilaitokset. 	
Koulutustoiminta ja -menetelmät		
Täydennys- tai erikoistumiskoulutusta koskevien velvoitteiden täyttämiseksi hyväksytty koulutus	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistuminen lähiopetukseen • Osallistuminen etäopetukseen • Verkko-opintojakson suorittaminen • Verkkoseminaarit • Osallistuminen sulautuvaan opetukseen • Osallistuminen koulutusseminaareihin • Osallistuminen koulutukseen kouluttajana tai opettajana • Kirjoittaminen/julkaisutoiminta 	Osallistuminen koulutustoimintaan toisessa jäsenvaltiossa: Kyllä , luetaan osaksi koulutusvelvoitteiden suorittamista.
5. Koulutuksen valvonta		
Täydennyskoulutusta valvovat organisaatiot	Alueelliset asianajajayhdistykset, DAI (Deutsches Anwaltsinstitut) sekä DAA (Deutsche AnwaltAkademie) ovat tärkeimmät koulutuksen järjestäjät. Alueelliset asianajajayhdistykset ovat vastuussa erityisasianajajien täydennyskoulutuksesta.	

Valvontamenettely

Erityisasianajajien on toimitettava osallistumistodistukset osoittaakseen, että he ovat saaneet vähintään 10 tuntia koulutusta joka vuosi. Alueelliset asianajajayhdistykset tarkistavat, täyttääkö koulutus asetetut vaatimukset. Erityisasianajaja säilyttää oikeutensa tähän nimikkeeseen vain jos edellä mainitut vaatimukset täyttyvät.